

Inscripcions

- Secretaria de l'Ajuntament dels Plans de Sió. Tel./Fax 973 520 030
- També per correu electrònic a: correu.arquitecturapopular@gmail.com, i assum@coac.net

Matrícula: 85 €, Socs d'Amics de l'Arquitectura Popular 80 €, Carnet jove, estudiants d'arquitectura i jubilats 75 €

Amb la matrícula hi ha dret a: un dossier, un diploma i el dinar de l'últim dia. Places limitades. S'hi pot participar a partir de 16 anys.

Crèdit

El curset comptabilitza en un crèdit i mig per als estudiants de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (UPC)

Organitza

Associació d'Amics de l'Arquitectura Popular
Generalitat de Catalunya. Direcció General del Patrimoni Cultural

Col·laboren

- Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, Serveis Territorials de Lleida.
- Generalitat de Catalunya. Direcció General del Patrimoni Cultural. Servei d'Arqueologia i Paleontologia.
- Consell Comarcal de la Segarra i Consell Comarcal de l'Urgell.
- Ajuntaments de Cervera, Anglesola, Massoteres, Artesa de Segre, els Plans de Sió i Tàrraga.
- Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (UPC)

La matrícula es farà efectiva el primer dia del curs

El curset es realitzarà en indrets diferents. Cada dia es realitza en una població diferent i s'aprofitarà per conèixer l'arquitectura popular de la zona.

Publicacions

Es preveu realitzar una edició amb el recull de les activitats del cursset d'enguany, que formarà part de la col·lecció Arquitectura Popular, de la qual ja s'han publicat els següents:

- 1) Les cabanes i els marges.
- 2) El territori i la casa.
- 3) L'arquitectura dels oficis.
- 4) L'arquitectura de l'aigua.
- 5) Religiositat en l'arquitectura popular.
- 6) L'arquitectura de terra.
- 7) Turisme, pagesia i arquitectura popular.
- 8) Cal protecció per a l'espai rural?
- 9) Arquitectura sostenible, moda o necessitat? (en preparació).

Professors participants:

Josep Bunyesc, arquitecte. Pobleta de Bellveí
Àngel Eroles, disseny en ferro. Puigverd
Josep Gallart, arqueòleg. Lleida
Miquel Gascon, escultor. Tàrraga
Josep M. Llobet, Dr. en història. Cervera
Valentina Maini, arquitecta. Alacant
Magí Miret, arqueòleg. Barcelona
Ramon Muntada, arquitecte tècnic. Biosca
Salvador Palomar, antropòleg. Reus
Joan Rovira, estudiós autodidacte del territori, Les Masuques.

Organitza: Amics de l'Arquitectura Popular

Coordina: Josep Mora, les Pallargues
www.arquitectura.popular.com

PRESENTACIÓ

Es ben antic, oficis creatius però basats en l'experiència i, per tant, savis. L'home ha après a tenir cada vegada més cura de la natura, que és la font de tots els materials que acaba elaborant o manufacturant. Treballar la pedra des del jaciment fins a donar-li l'ús apropiat, desbastar-la, i donar-li una forma encisadora i una textura que s'adigui amb l'entorn, és tot un art. Saber col·locar la pedra apropiada al lloc idoni i adaptar-la estructuralment, o embellir-la amb altres materials complementaris com la fusta, el ferro o la ceràmica, són tasques que cada artesà en el seu àmbit ha anat perfeccionant amb el temps. La combinació dels materials és comparable a l'ús de les paraules o les notes d'un pentagrama, que, soles, tenen un codi comú i un significat ben limitat, però segons com s'acoblen es converteixen en una obra d'art: un poema, una melodia, una cançó.

El coneixement de la matèria ens ajuda a millorar el resultat estructural, compositiu, estètic, econòmic, etc. Però potser hem oblidat que els materials amb què abans es treballava, vegetals i minerals, procedien de ben a prop, no venien de l'exportació, i els teníem a l'abast, com qui diu, diàriament. Des de les fibres vegetals –com l'esparg, el vímet o la boga– per fer espartenyets, cabassos i cistelleria, fins als més gruixuts troncs que eren baixats en raïms dels boscos i serreries pirinenques, passant per tants objectes casolans artesanalment fets pels fusters (eines, mobiliari) i fins per la brosta i la malesa que es recollia del sotabosc i dels marges per a ús domèstic, la fusta ha estat d'un exhaustiu profit.

De la mateixa manera podríem dir amb la pedra i la diversa varietat que podem veure en elements de construcció, en les eines de treball, en l'escultura, etc.

El curs vol aprofundir en el coneixement dels materials com a base d'un bon resultat. Què és primer, la tècnica o el material emprat? Quina és la clau d'una obra ben acabada? Aquestes construccions rurals, admeten nous materials? També pretenem reflexionar sobre l'ús d'aquests materials avui. L'exemple de l'ús de la pedra vista en moltes poblacions rurals trenca la imatge que teníem fins ara? Són aquestes i altres qüestions les que podem debatre obertament.

Les lliçons cercaran exemples en l'assortida tipologia de les obres artesanalment treballades de manera popular; les activitats n'evocaran la pràctica, i ens permetran de contrastar, valorar i aprofundir en el coneixement i l'estudi d'un patrimoni que, tot i gaudir d'una excel·lent salut en el camp de la investigació tècnica, poca gent coneix del tot, alguns el redescobreixen, i, amb tot, ha romàs en massa casos desprotegit i abandonat.

10è Curset d'Estiu d'Arquitectura Popular

Els materials de l'arquitectura popular

Els materials determinen les construccions d'arquitectura popular?

Cervera,
Montsonís,
Anglesola,
Massoteres,
els Plans de Sió
i Tàrraga

Del 3 al 7
d'agost
de 2009

AMICS DE
L'ARQUITECTURA
POPULAR

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General
del Patrimoni Cultural
Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dilluns, dia 3. Presentació i objectius

- Cervera –la Segarra–**, a la sala d'actes de la Universitat.
- 9,00 h. Inscripció.
- 9,30 h. Presentació, programa i objectius del Curs.
- 9,45 h. **Lliçó 1.** Els materials com a definició de la tècnica del passat i del present. Valentina Maini.
- 11,30 h. **Lliçó 2.** Els materials i els oficis a la Segarra. Josep M. Llobet.
- 12,30 h. Pràctica 1a part. Treball en fusta. Ramon Ninot.
- 16 -18 h. Pràctica 2a part. Treball en fusta. Ramon Ninot.
- 18,30 h. Visita guiada per la zona de Cervera. Josep M. Llobet.

Dimarts dia 4

- 9-11,30 h. Projecte d'intervenció en una pleta, a Mont-roig. Ramon Ninot.
- Montsonís –La Noguera–**
- 12 h. **Lliçó 3.** Arqueologia dels materials i tècniques. Magí Miret i Josep Gallart.
- Lliçó 4.** El misteri del ferro. Àngel Eroles.
- 16 h. Pràctica de cistelleria per part d'Alfons Salud.
- 18 h. Visita guiada.

Dimecres dia 5

- 9-11,30 h. Projecte d'intervenció en una pleta, a Mont-roig. Ramon Ninot.
- Anglesola –L'Urgell–**
- 12 h. **Lliçó 5.** El treballs de fusta en arquitectura. Josep Bunyesc.
- Lliçó 6.** De l'arbust a l'encavallada. Ramon Muntada.
- 16 h. Visita al museu del carro.
- 18 h. Visita guiada.

Dijous dia 6

- 9-11,30 h. Projecte d'intervenció en una pleta, a Mont-roig. Ramon Ninot.
- Massoteres –La Segarra–**
- 12 h. **Lliçó 7.** Trosso de pedra. Miquel Gascón.
- 13 h. **Lliçó 8.** Materials hidràulics, història i evolució. Els forns de calç. Joan Rovira.
- 16-18 h. Treball de pedra a Guissona i visita guiada artesans del paper i del ferro.

Divendres dia 7

- Tàrrega –l'Urgell–.** Sala d'actes del Consell Comarcal de l'Urgell.
- 10,00 h. **Lliçó 9.** El material de construcció com a caràcter de l'arquitectura vernàcula. Salvador Palomar i Roger Pasqual.
- 11,00 h. Prova escrita, valoració del curset i elaboració de les conclusions.
- 11,30 h. Taula rodona: Materials tradicionals enfront materials industrials? Són compatibles? Modera Vicent Loscos, amb la participació de cinc personatges lligats al món rural i a la construcció.

- Lectura de les conclusions i exposició dels treballs realitzats.
- Lliurament dels premis del 9è concurs de manteniment de cabanes, pletes i marges.
- Concessió de diplomes als col·laboradors d'honor de l'arquitectura popular a persones i entitats que s'han distingit pel seu interès cap a l'arquitectura popular.

14,00 h. Dinar de tots els participants.

- Lliurament de diplomes als participants.
- Lliurament d'un regal sorpresa per als inscrits, realitzat per Ramon Ninot.

10è Curset

d'Estiu

d'Arquitectura

Popular

Nom i cognoms _____

Ofici _____

Adreça _____

DP _____ Població _____

Telèfon _____

Correu electrònic _____

Breu currículum _____

Soci AAP

Carnet Jove

Jubilat

AMICS DE
L'ARQUITECTURA
POPULAR

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General
del Patrimoni Cultural
Servei d'Arqueologia i Paleontologia